

Bíró Mária, Nyárády Gáborné

Közéleti kommunikáció

„A nyelv az egyetlen szellemi tényező, amelynek anyagi s gyakorlati ereje van... A nyelv adománya nélkül nem lehet kereskedni, sem országot igazgatni. De aki hibásan beszél, írja, az a szellem csodálatos csereforgalma révén hibásan is gondolkodik... Minél több szavunk van, minél hajlékonyabb a szófűzésünk, árnyalatosabb a mondatunk, annál pontosabban gondolkodunk, annál eredményesebben küzdhetünk a létért, azaz kenyerünkért.”

Dóry Tibor

A Közéleti kommunikáció című tantárgy célja, hogy megismertesse Önöket a közélet színterein való sikeres szereplés elméleti és gyakorlati tudnivalóival, technikáival és fejlessze a szakmai kompetencia fontos részét képező nyelvi kultúrájukat.

A kommunikáció a személyiség integratív megnyilvánulása, ami komplex tudást, az ismeretek szintetizálását igényli, így számos tudományterület ismeretanyagát felhasználva állítottuk össze a tanegység tudásanyagát. Az egyes stúdiumok ismeretanyagáról csak vázlatos áttekintést adunk, de jelezzük azokat az ismeretköröket, amelyek felidézése, alkalmazása szükséges a hatékony nyilvános szerepléshez.

A nyilvános szereplés sikere jelentős mértékben függ a megszólaló retorikai képességétől, szavainak meggyőző erejétől, kommunikációs kultúrájától. Minden kimondott vagy leírt szó megmutatja egyéniségünket, képet ad rólunk, illetve a szűkebb és a tágabb környezetünkhöz fűződő viszonyunkról. A kommunikációs kultúra összetett fogalom, magába foglalja az egyén viselkedés- és nyelvi kultúráját, metakommunikációs, valamint beszéd- és íráskészségét, gondolkodásmódját.

TARTALOM

BEVEZETÉS 9

1. TÁRSADALMI NYILVÁNOSSÁG - A KÖZÉLET SZÍNTEREI 11

1.1. A nyilvánosság fogalma, szerkezete, fejlődése 11

1.2. A társadalmi kommunikáció rendszere 16

1.3. A közszereplések szinterei 18

1.4. A közéleti kommunikáció szerkezete 20

1.5. A nyilvános szereplés esélyei 23

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 28

2. KOMMUNIKÁCIÓS INTERAKCIÓK A NYILVÁNOS FÓRUMOKON 30

2.1. Kommunikációelméleti ismeretek 30

2.2. A kommunikációs folyamat jellegzetességei 32

2.3. A nyelv mint kommunikációs kódrendszer 33

2.4. Vokális kommunikáció 40

2.5. A kultúra mint kódrendszer 45

2.6. A kommunikációs zavarok és fonásuk 49

2.6.1. Személyfüggő kommunikációs zavarok 49

2.6.2. Diszfunkcionális szervezeti kommunikáció 51

2.6.3. Technikai eredetű zavarok 52

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 53

3. A SZEMÉLYISÉG A KOMMUNIKÁCIÓS INTERAKCIÓBAN 55

3.1. Önismeret 55

3.2. Önprezentáció - énkép 58

3.3. A nyelvi kultúra fejlesztésének részterületei 63

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 69

4. RETORIKAI ISMERETEK 70

4.1. A retorika fogalma, tárgya 70

4.2. A szónok (előadó) tevékenysége 72

4.3. A kommunikáció-tervezés mai gyakorlata 79

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 82

5. KÖZLÉSMÓDOK, KÖZLÉSFAJTÁK 83

5.1. A közéleti kommunikáció szóbeli közlésformái 83

5.1.1. Az írásban előre elkészíthető szóbeli közlésfajták 83

5.1.2. Részben előkészíthető protokolláris megnyilatkozásfajták 100

5.1.3. Elő nem készíthető megnyilatkozásformák 101

5.1.4. Néhány sajátos beszédhelyzet- és típus, összetett közéleti műfajok 102

5.2. Írásbeli közlésfajták 104

5.2.1. A levél 105

5.2.2. Magánjogi ügyiratok 114

5.2.3. A szakmai önéletrajz 115

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 118

6. STILISZTIKA 120

6.1. A stilisztika fogalma, tárgya 120

6.2. Stílusrétegek 122

6.3. A kommunikáció stílusát befolyásoló tényezők 125

6.4. Stílus eszközök 127

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 129

7. NYELVI KULTÚRA, NYELVI NORMÁK, NYELVHELYESSÉG 130

7.1. A nyelvhelyesség 130

7.2. Helyesírás 137

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 141

8. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ 142

8.1. Képi kódolás-dekódolás törvényszerűségei 142

8.2. A vizuális kommunikáció a közélet színterein 145

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 153

9. SZERVEZETI KOMMUNIKÁCIÓ 154

9.1. A szervezetek nyilvánossági politikája 154

9.2. A szervezeti kommunikáció szóbeli közlésformái 157

9.3. A prezentáció 165

9.4. A brief 175

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 177

10. MÉDIATIZÁLT KOMMUNIKÁCIÓ 178

- 10.1. Médiatörténeti áttekintés 178
 - 10.2. A tömegkommunikáció funkciói 180
 - 10.3. A média-üzenetek hitelessége 185
 - 10.4. A vizuális manipuláció eszközei a médiában 187
 - 10.5. Kommunikációs helyzetek és közlésmódok 189
 - 10.6. A medIALIZÁLT kommunikáció tervezése 198
- ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 203**

11. DIGITÁLIS KULTÚRA, ELEKTRONIKUS ÍRÁSBELISÉG 205

- 11.1. A kommunikáció konvergenciája és globalizációja 205
 - 11.2. A konvergencia hatása a médiára 208
 - 11.3. A közélet virtuális terei 211
 - 11.4. Digitális közlésmódok 226
 - 11.5. Internetes közlésfajták 238
 - 11.6. Az elektronikus írásbeliség műfajtól független nyelvi sajátosságai 243
- ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK 257**

FÜGGELÉK: Netikett 259

MUNKAFÜZET 281-354